

Colecția: **ESOTERICA**

Coperta: Stelian BIGAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

BOERESCU, DAN-SILVIU

**Fecioara de la Sihla și alte mistere ale pădurilor din România
încărcate de sacralitate : docu-drame și mituri contemporane**

însoțite de consemnări din presă / prezentate de Dan-Silviu

Boerescu. - București : Integral, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-606-992-326-9

94

© INTEGRAL, 2019

Editor: Costel POSTOLACHE

Tehnoredactor: Stelian BIGAN

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări,
fără acordul scris al editorului, este strict interzisă
și se pedepsește conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-992-326-9

Fecioara de la Sihla și alte mistere ale pădurilor din România încărcate de sacralitate

Docu-drame și mituri contemporane
însoțite de consemnări din presă
prezentate de Dan-Silviu Boerescu

Sumar

De la Sihla la Pecerska din Kiev,
povestea Sfintei Teodora din Carpați / 7

Chilia din pădure a Sfântului Serafim,
cuviosul care hrănea un urs uriaș / 17

Oneaga, Pocrov și Vovidenia
Mitropolitului Visarion Puiu – schiturile
din mijlocul codrilor seculari / 23

Sfântul Vasile și fervearea isihastă
de la Poiana Mărului / 41

Blestemul călugărilor
din schitul ars din Oltenia / 55

Întâmplări terifiante cu monahii
dintr-o pădure din Bărăgan / 67

Altarul din pădure al lui Arsenie Boca,
cel răstignit de Securitate între brazi / 71

De la Sihla la Pecerska din Kiev, povestea Sfintei Teodora din Carpați

A ales calea monahismului, a sihăstrit în munți cu post și rugăciune, iar păsările îi aduceau firimituri spre hrană întocmai cum corbii au făcut cândva pentru Sfântul Ilie Tesviteanul. Creștinii ortodocși serbează, pe 7 august, o sfântă de legendă: Cuvioasa Teodora de la Sihla. Și prea puțini își pun problema de ce trupul ei stă de peste un secol și jumătate departe de locul care a sfințit-o și pe care l-a sfințit...

Nu e întâmplător că pe 7 august, la doar o zi după sărbătoarea Schimbării la Față, Biserica Ortodoxă a ales să o prăznuiască pe Cuvioasa Teodora de la Sihla. După ani de nevoință duhovnicească, atunci când a fost găsită de călugării de la Mănăstirea Sihăstria, tânăra care a viețuit în a doua jumătate a secolului al XVII-lea era „învăluită în lumină ca de foc”, întocmai cum Apostolii l-au

văzut pe Iisus pe Muntele Tabor. O marcă a sfințeniei rareori manifestată pentru ochiul profan și prea puțin înțeleasă de lumea modernă.

Din Sinaxar aflăm că Teodora s-a născut la mijlocul secolului al XVII-lea în satul Vânători – Neamț, într-o familie de credincioși moldoveni. Tatăl ei, Ștefan Joldea Armașul, avea dregătorie ostășească, așa cum și numele îl arată, fiind paznic al Cetății Neamțului și armaș, adică făuritor de arme pentru cei ce apărau vestita Cetate a Moldovei. Mama sa, al cărei nume nu este cunoscut, se îngrijea de cele pentru casă și de buna creștere, în frică de Dumnezeu, a celor două fiice, Teodora și Maghița (Marghiolița). Chiar dacă vocația religioasă a Teodorei era puternică, avându-l duhovnic pe cel care avea să devină Sfântul Ioan de la Râșca, Teodora nu a ales monahismul de la început și a acceptat dorința familiei de a se căsători cu un tânăr evlavios din Ismail. În ciuda faptului că și soțul era un om credincios, Dumnezeu nu le-a binecuvântat căsnicia cu copii, așa că amândoi au hotărât să se dedice vieții monahale. Teodora a plecat la Schitul Vărzărești din Vrancea, iar soțul ei la Schitul Poiana Mărului din Buzău, unde va deveni monahul Elefterie. Liniștea duhovnicească a Teodorei a fost întreruptă de invazia turcilor care au dat foc mănăstirii. Obștea s-a risipit, iar Teodora împreună cu stareța Paisia, a cărei fiică duhovnicească era, s-au refugiat în Munții Vrancei. A urmat o perioadă de nevoiță – aflăm din *Viețile Sfinților* – și, ulterior morții stareței, Teodora s-a dus spre Munții Neamțului și pădurile sălbatice din zona Sihăstria – Sihla.

După ce, mai întâi, s-a închinat la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului de la Mănăstirea Neamț, starețul locului a trimis-o la Sihăstria să urmeze sfatul egumenului de acolo. Cu binecuvântarea ieroschimonahului Varsanufie, fericita Teodora a fost încredințată duhovnicului Pavel, care a dus-o în pustie, în apropierea Schitului Sihla. Acolo a sfătuit-o să rămână până la moarte, dacă va putea răbda asprimea vieții pustnicești, „iar de nu va putea suferi ispitele și frigul iernii, să se așeze la o sihăstrie de călugărițe”. Din afară e greu de spus ce poate determina un om să accepte pustiul și cum își poate găsi împlinirea sufletească stând numai în post și rugăciune. Dar pentru Teodora asta a fost calea. Un sihastru milos-tiv i-a oferit Teodorei chilia sa, aflată aproape de schitul Sihla și de o peșteră. În cele două locuri și-a dus viața femeia mulți ani, ca un adevărat pustnic. Nimeni nu ajungea la ea decât Cuviosul Pavel, duhovnicul ei, nimeni nu știa în afară de el de existența acestei credincioase. Peștera de lângă schitul Sihla a fost de altfel locul în care Sfânta Teodora s-a nevoit în ultimii ani ai vieții sale. „Rugându-se neîncetat lui Dumnezeu cu rugăciunea cea de taină a inimii, fața i se lumina, iar trupul i se ridica de la pământ, asemenea Sfintei Maria Egipteanca”. Se mai spune că în vremurile în care Sfânta Teodora se ruga în peșteră, păsările îi aduceau în ciocurilor lor, fărămituri de pâine de la schitul Sihăstria, iar apă bea din scobitura unei stânci din apropiere, cunoscută acum sub numele Fântâna Sfintei Teodora.

După ce duhovnicul Pavel a murit, Teodora a rămas cu adevărat singură. „Cu timpul i s-au rupt și hainele, iar ca

hrană avea doar măcriș, fructe de pădure și alune. În această școală a liniștii și nevoinței a dobândit Cuvioasa darul rugăciunii de foc, care se lucrează în inimă, darul lacrimilor, al răbdării și al negrăitei iubiri de Dumnezeu. Acum nu se mai chinuia nici de frig, nici de foame, nici diavolii nu o mai puteau birui, căci dobândise darul facerii de minuni și era ca un diamant strălucitor în munții Sihlei, fiind uitată de oameni, însă umbrită de darul Duhului Sfânt”. După plecarea la cele veșnice a duhovnicului ei, Cuvioasa Teodora a sihăstrit fără să mai știe nimeni nimic de ea.

Pentru sârguința de care a dat dovadă, Dumnezeu i-a dat harul de a face minuni. Și asta i-a fost curând de folos când turcii au invadat locurile ajungând până la peștera în care viețuia. Se spune că la rugăciunile Sfintei fundul peșterei s-a crăpat și a adăpostit-o.

Cuvioasa Teodora a rămas în continuare neștiută de lume, până aproape de sfârșitul vieții pământești, când a fost găsită de doi călugări de la Schitul Sihăstria. Călăuziți de curiozitatea de a vedea unde se duc păsările care zburau cu firimituri de pâine luate în cioc de la mănăstire, călugării le-au urmărit și au ajuns la peștera Cuvioasei. Nu știau că de fapt ajunseseră acolo ca urmare a rugăciunilor Teodorei care voia ca înainte de a părăsi această lume să primească ultima împărtășanie. Când au intrat în peșteră, cei doi călugări au văzut-o pe sfântă cu mâinile ridicate în rugăciune, învăluită într-o lumină de foc. Deși nu-i cunoscuse vreodată, Cuvioasa Teodora i-a chemat pe nume și le-a cerut să-i aducă niște haine să-și acopere trupul și să trimită un preot s-o împărtășească.

Călăuziți de o lumină cerească, frații au mers repede la schit și dimineța au adus la peșteră pe ieromonahul Antonie și ierodiaconul Lavrentie, cu Sfintele Taine. După ce Sfânta Teodora și-a făcut cuvenita spovedanie și și-a destăinuit viața, ostenele și ispitele ei, a rostit Crezul, s-a închinat, a primit dumnezeieștile Taine și, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate, și-a dat duhul în mâinile Lui. Apoi părinții au făcut slujba înmormântării și au îngropat sfântul ei trup în peșteră. Aceasta s-a petrecut în al treilea deceniu al secolului al XVIII-lea.

La scurt timp după ce a primit Sfintele Taine, Cuvioasa Teodora a părăsit această lume. Faima ei s-a răspândit repede în satele Moldovei și peștera de la Sihla a devenit loc de pelerinaj. În memoria ei, între anii 1725-1780, s-a ridicat Schitul Sihla cu o bisericuță de lemn și câteva chilii, având hramul „Schimbarea la Față”.

Trupul Sfintei Teodora a rămas în peșteră până pe la 1828-1835, când familia domnitorului moldovean Mihail Sturza a reînnoit Schitul Sihla, a așezat moaștele în raclă de preț și le-a depus în biserica schitului. A fost apoi mutată la noua biserică construită tot de Sturza în satul Miclăușeni – Iași sporind faima locului prin mulțimea de credincioși veniți la închinare. În 1853, însă, familia Sturza a convenit cu starețul Mănăstirii Pecerska din Kiev să dea sfintele moaște în schimbul unor veșminte preoțești și arhieresti – cel puțin așa sună formularea elegantă a Bisericii Ortodoxe Române care a canonizat-o pe Cuvioasa Teodora la 20 iunie 1992. „În fapt, din varii motive, ne-am mai vândut o dată sufletul pentru un pumn de arginți.” Moaștele Sfintei Teodora se păstrează și astăzi în peșterile

de la Pecerska, doar că pe raclă numele ei e scrijelit cu caractere chirilice iar locul în care și-a dobândit sfințenia e trecut generic: Sfânta Teodora din Carpați (în slavonă: *Sveti Teodora Carpatina*).

Dintre zecile de sfinți români care apar în calendarul creștin ortodox, trei sunt femei, iar numai una s-a născut și a trăit pe meleagurile românești. Cuvioasa Teodora de la Sihla este oficial prima româncă trecută în rândul sfinților. Celelalte două personaje feminine cu acest rang din calendarul ortodox au origini în alte țări, chiar dacă moaștele lor se găsesc acum în România. Astfel, Sfânta Cuvioasă Parascheva, protectoarea Moldovei, s-a născut într-un sat de pe malul Mării Marmara (Epivata, Turcia), în timp ce Sfânta Muceniță Filofteia de la Curtea de Argeș (aici este racla cu moaște) provine din vechea Tracie (astăzi aflată pe teritoriul Bulgariei).

De Schitul de la Sihla se leagă, însă, și o întâmplare fantastică povestită de Arhimandritul Ioanichie Bălan: „Între anii 1930-1933, se liniștea în pădurile din jurul Schitului Sihla un ierodiacon străin de aceste locuri, numit Cristofor. Era cu metania din Mănăstirea Frăsinei. Fiind student la Teologie, în fiecare vacanță se retrăgea la Sihla și se nevoia singur în munte, într-un mic bordei din pădure, la un kilometru depărtare de schit. Pe atunci se aflau mai mulți călugări sihaștri în Munții Sihlei.

Odată, treceau cu oile prin aceste păduri neumbrate doi frați din Mănăstirea Sihăstria, Vasile și Constantin (Cleopa) Ilie. Unul din ei observă ușa unui bordei pustnicesc și bătu încet:

– Binecuvântează, părinte!

Dar nimeni nu-i răspunse. Atunci observă că ușa era încuiată cu un ratez de care atârna o sfoară. Trase ușor de sfoară și ușa se deschise. Înăuntru, o încăpere mică sub o stâncă de gresie. Pe jos, cetină de brad și bureți, iar alături, un fel de masă cu un ceaslov pe ea și o bucată de hârtie pe care scria: *Aici locuiește jivina pământului, D.C.* Atunci a zis unul din frați:

– Câți robi ascunși are Hristos în pădurile acestea! Dacă am ști cine este, i-am aduce mâncare de la stână.

Apoi, închizând ușa, au plecat după oi.

După câteva zile, sosi într-o seară la stâna mănăstirii un părinte străin. Era slab, înalt și purta ceva în spate.

– Fraților, a zis el, vă cunosc de când ați fost la chilia mea cu oile. V-am văzut din desișul pădurii. Eu sunt *jivina pământului, ierodiaconul Cristofor!*

– Dar ce aveți în această traistă cu semnul crucii pe ea?, l-au întrebat frații.

– Este craniul unui sfânt pe care l-am aflat în pădure. Duceți-mă în mănăstire, la părintele egumen, să-i descopăr taina aceasta.

Deci, ducându-l la Protosinghelul Ioanichie Moroi, egumenul Sihăstriei, ierodiaconul Cristofor i-a spus următoarele:

– În vara aceasta, de ziua Sfântului Ilie, după ce am slujit Sfânta Liturghie la Sihla, mă întorceam la bordeiul meu din pădure. Pe cale, fiind obosit, am adormit puțin într-o poiană. Deodată, însă, o mână nevăzută m-a întors cu capul în locul unde îmi erau picioarele. Socoteam că este o nălucire diavolească. M-am închinat și am adormit din nou. Apoi, iarăși, aceeași mână m-a deșteptat. În clipa

aceea, am văzut la înălțimea brazilor un călugăr foarte cuvios. Era îmbrăcat în rasă de siac, cu capul descoperit, cu părul alb pleată pe spate, cu barba potrivită, cu fața luminată, purtând metanii de lemn în mână. Deci, mi-a zis cu glas liniștit:

– Nu te teme, părinte Cristofor. Sunt un smerit rob al lui Hristos, care m-am nevoit de mult în locul acesta mulți ani de zile, neștiut de nimeni, și am adormit aici. Oasele mele, însă, au rămas până acum neîngropate. Deci, scoală-te, zi mărturisirea de credință (Crezul), apoi fă la dreapta o sută de pași și vei găsi lângă o stâncă osemintele mele. Să iei de binecuvântare numai capul meu și să-l porți cu tine toată viața, oriunde vei merge, că îți va fi de mare ajutor. Iar oasele mele să nu îndrăznești a le lua, ci să le îngropi acolo sub pământ!

După ce a dispărut acel cuvios din ochii mei, continuă ierodiaconul Cristofor, întâi m-am rugat să nu fie nălucire de la vrăjmașul. Apoi am simțit o mare bucurie duhovnicească în inima mea. Apoi am zis Crezul și am numărat o sută de pași la dreapta. Deodată, am aflat, sub o stâncă scobită, osemintele celui mare cuvios. Erau galbene ca ceara și binemirosoare. M-am închinat, am făcut trei metanii și m-am aplecat să împlinesc porunca. Gândul însă mă ispita să iau toate oasele. Deci, am așternut rasa jos, dar, o minune! Cum mă atingeam de oase, ele se făceau fierbinți în mâna mea, încât mă frigeau la degete. Apoi unul câte unul dispăreau în pământ. Atunci, cerând iertare sfântului că am călcat porunca, am luat cu mine numai craniul și am venit la bordei.

Din ziua aceea port cu mine capul cuviosului oriunde merg și cu rugăciunile lui sunt izbăvit de orice ispită și primejdie.

– Părinte Cristofor, l-a întrebat egumenul, știi cumva numele acestui cuvios?

– Multă vreme n-am știut numele lui. Deci, m-am rugat lui Dumnezeu cu lacrimi să-mi descopere numele cuviosului. Iar într-o noapte, pe când făceam Utrenia în bordei, deodată îmi apare înaintea acel cuvios minunat și îmi zice:

– Părinte Cristofor, nu te necăji că nu știi cum mă cheamă. Mă numesc ieroschimonahul Pavel. Să mă pomenști la sfintele rugăciuni! Și îndată s-a făcut nevăzut.

– Da, acesta era duhovnicul Sfintei Teodora de la Sihla, a spus egumenul Sihăstriei. El a trăit în Schitul Sihăstria pe la sfârșitul secolului al XVII-lea. Apoi s-a retras la pustie și a răposat acolo.

Deci, a zăbovit ierodiaconul Cristofor trei zile în Mânăstirea Sihăstria, slujind zilnic Sfânta Liturghie împreună cu Protosinghelul Ioanichie Moroi. În aceste zile, capul Cuviosului Pavel Ieroschimonahul a stat tot timpul pe Sfânta Masă, de unde răspândea în biserică o bună mireasmă duhovnicească. Apoi, sărutând părinții acel sfânt cap, Ierodiaconul Cristofor l-a pus din nou în traistă, ce purta pe ea semnul Sfintei Cruci, și a plecat spre Schitul Sihla. Din ziua aceea nimeni nu l-a mai întâlnit pe Ierodiaconul Cristofor. Se crede că s-a retras în adâncul codrilor din Munții Sihlei și acolo s-a săvârșit, slăvind pe Dumnezeu.